

Hyviä uutisia kultamaille

Kullankaivun lupabyrokratiaan on tulossa toivottuja helpotuksia. Lupa-ajat pitenevät, eikä valitus pysäytä enää välttämättä kaivutöitä.

Hallituksen lupailemat, valtakunnalliset norminpurkutalkoot antavat yhä odottaa itseään, mutta pienempiä talkoita on jo käynnissä. Hyvä esimerkki tästä on kaivoslakimuutos, joka tuo helpotusta kullanhuuhdon lupabyrokratiaan.

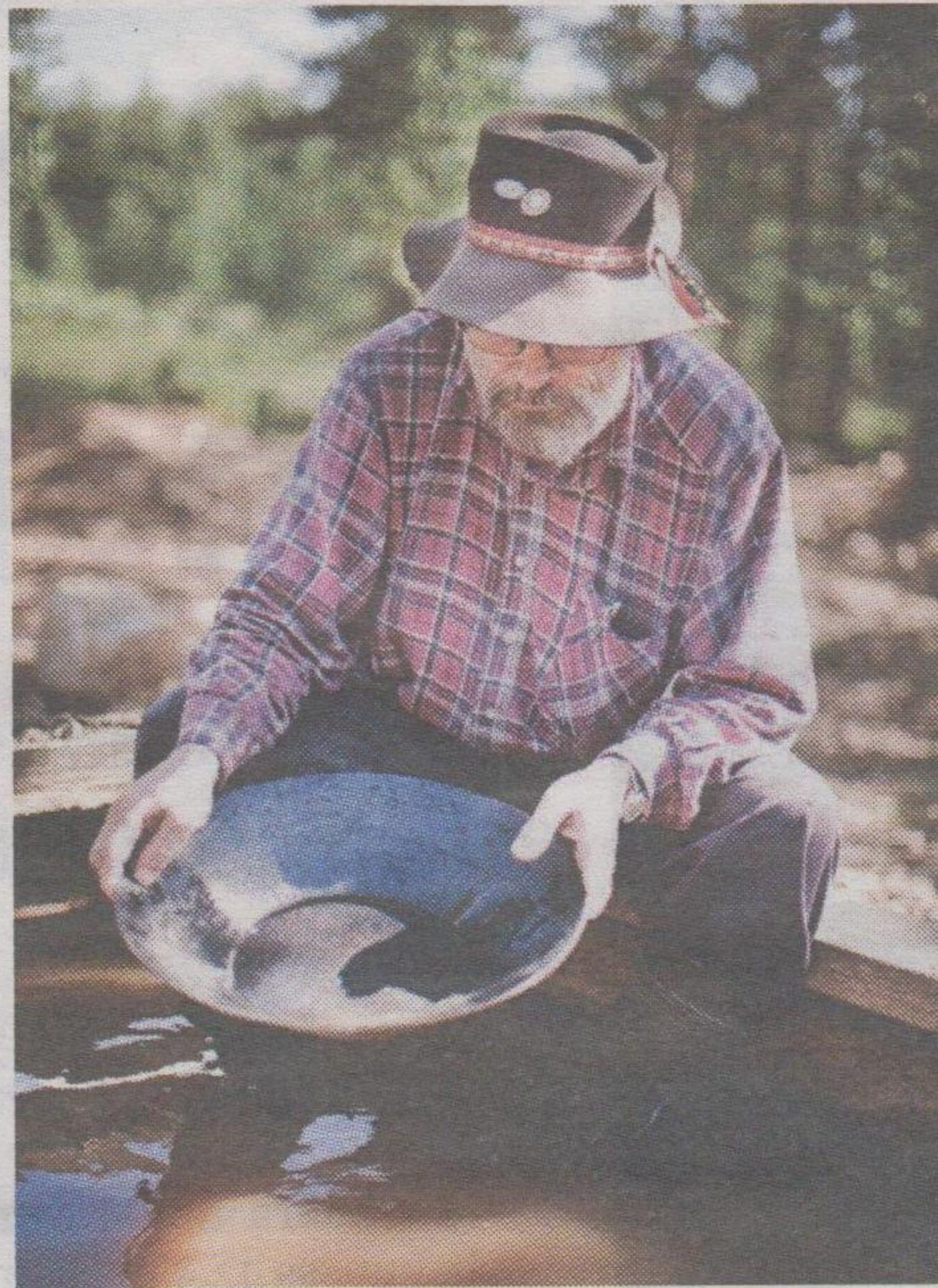
Jo eduskuntaan edennyt muutosesitys pidentää kullanhuuhdontaluvan voimassaoloaikaa nykyisestä kolmesta jopa kymmeneen vuoteen. Lisäksi lapio- ja jopa konekaivun voisi aloittaa viranomaispäätöksellä, vaikka joku olisi valittanut luvasta (Inarilainen 13.4.).

Taustalla on 2011 voimaan astunut kaivoslaki, joka toi Saamelaiskäräjille valitusoikeuden kaivuluvista. Käräjät on käyttänyt oikeuttaan ahkerasti ja valittanut käytännössä kaikista koneellisen eli ammattimaisen kullankaivun huuhdonta- ja ympäristöluvista.

Vakioperustelu on ollut se, että kullanhuuhdonta vaikeuttaa saamelaisten mahdollisuuksia harjoittaa kieltä ja kulttuuria. Valitusintoa ei laimentanut edes korkein hallinto-oikeus, joka totesi ennakkopäätöksessään 2015, ettei ”pienen mittakaavan, vain osan vuotta tapahtuvasta koneellisesta kullankaivusta ole haittaa saamelaiskulttuurille.”

Kullankaivajain liiton mukaan valitukset pysäyttivät viime kesänä työt yli sadalta kaivajalta eli kolmannekselta kullanhuuhdonta-alueista.

Osalta kaivajista kaivukesä jäi kokonaan väliin, kun toinen luvista ehti vanhentua valitusten takia.

KULLANKAIVAJA Kauko Matilainen työmaallaan Tankavaarassa.

SAAMELAISKÄRÄJÄT on vastustanut lakimuutosta. Se astunee silti voimaan ensi heinäkuussa.

Uusi laki sujuvoittaa sekä kullankaivajien että lupaviranomaisten työtä. Kaivajilta kuluu aikaisempaa vähemmän aikaa raskaaseen lupaprosessiin, eikä töitä tarvitse keskeyttää valituksen ajaksi. Viranomaisien voimavaroja vapautuu lupakäsittelyltä kaivutyön valvontaan. Nykyisen, vain kolmeksi vuodeksi annetun huuhdonta-

luvan ainoaksi, konkreettiseksi ”hyödyksi” on todettu viranomaisten työllistyminen. Vanhan lain jäykkyyttä kuvaa hyvin se, että jos kaivaja on halunnut laajentaa kaivualuetta vaikkapa vain aarilla, hän on tarvinnut siihen kokonaan uuden luvan.

On hyvä huomata, että valvojat voivat puuttua kaivamiseen milloin tahansa, jos kaivaja ei noudata lupaehtoja tai kaivamisen vaikutukset poikkeavat oletetusta. Menettelyn käynnistäjänä voi toimia paitsi maanomistaja eli käytännössä Metsähallitus myös kunta tai Saamelaiskäräjät.

Uudistus tulee tarpeeseen. Se mahdollistaa 150-vuotiaan, värikkäitä tarinoita poikineen kullankaivun jatkumisen Lapissa, kullankaivajien maassa.

P.S.

Ammattiyhdistysliikkeen ja porvarihallituksen vastakkainasettelu on yleensä kuitattu hallituksen tappioksi. Ajatellaan, että hallitus on huono, kun se ei saa esityksiään läpi ammattiyhdistysliikkeen vastustuksen takia. Nyt alkaa näyttää, että yhteiskuntasopimuksesta syntynyt kiista syö pahasti myös ammattiyhdistysliikettä. Valmisteilla ollut suurliitto on menossa karille. Moni ammattiyhdistysliikkeen jäsenmaksua maksava, mutta porvaripuoluetta äänestävä kokee, että liitot pelaavat pelkästään vasemmisto-opposition pussiin. Puhe oli alunperin sitoutumattomasta suurliitosta.